

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XXXIII. De Privilegiis, & Excessibus Privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

TITULUS XXXIII.

De Privilegiis, & Excessibus Privilegiatorum.

SUMMARIUM.

1. 2. 5. Privilegium quid nominis & rei sit.
3. 4. Privilegium Exemptionis, & viva vocis Oraculo concessum.
6. 7. An ad valorem privilegij requiratur causa, scriptura, & promulgatio.
8. Privilegij multiplex divisio.
9. Privilegium Exemptionis habet suas limitationes.
10. Quibus modis acquiratur privilegium.
11. Interpretatio & extensio privilegij differunt.
12. Non-subditis an possit conferri privilegium.
13. Qualem privilegiorum communicationem habeant Religiosi Mendicantes.
14. 15. 16. Quomodo privilegia sint interpretanda.
17. 18. An & quando extendi possint.
19. 20. Usus, & abusus privilegiorum, seu excessus privilegiatorum.
21. Quibus modis amittantur privilegia.
22. An ipsi uti liceat extra territorium concedentis.
23. An contra pariter privilegium.
24. Quomodo amittatur privilegium per abusum.
25. Quomodo per revocationem.
26. Quanam privilegia Regularium sint revocata per Tridentinum.
27. Quomodo amittantur per renuntiationem.
28. Quomodo cessante causa finali.
29. Quomodo per interitum subjecti.
30. An per mortem concedentis.
31. An per lapsum temporis, vel conditione non impleta.
32. An & quando per non-usum.
33. Vel per usum contrarium.
34. Etiam per unicum actum contrarium.

Inter species Excessuum reputatur etiam alteratio privilegiorum. per c. 7. h. t. si nempe vel nimium extenduntur cum præjudicio aliorum, vel nimium restringuntur, ita ut sine effectu & viribus sint, vel ipsi privilegiati ijs abutuntur. Nomen habet privilegium à vocibus *privata* & *lex*, ut idem sonet ac *privata lex*, *privatum legum*; quia privilegia faciunt exemptionem à Lege communi, aut speciale quid conferunt, ac singulare jus tribuunt particulari vel personæ vel communitati vel loco. Sumptum formaliter vel effectivè dicitur concessionem juris singularis & specialis, in qua acceptione vocatur subinde *Rescriptum Gratia*: obiectivè autem acceptum est ipsum jus singulare, sondersbahren Freiheit / in qua acceptione etiam appellatur *indultum*, *Favor*, *Gratia*, *Immunitas*: quamquam strictè loquendo differat à gratia, beneficio Principis &c. tanquam species à genere, vel tanquam inferius à superiore; nam omne quidem privilegium est gratia, vel beneficium &c. non verò vicissim omnis gratia &c. est privilegium.

Lib. V. R. P. Eichler.

§. I.

De Natura, & Varietate Privilegiorum. Ubi specialiter de Privilegio Exemptionis.

Sciendum 1. Privilegium quidem dici & alio quo modo esse legem. can. 3. d. 3. eò quòd obliget, non quidem eos, quibus conceditur, sed alios, ne privilegiatum impediatur in usu privilegij, vel ut illud servari faciant: propriè tamen & directè Legem non esse, utpote quæ respicit favorem & bonum communitatis, & hanc, cui fertur, directè obligat: privilegium verò respicit favorem & bonum alicujus in particulari, sive personæ aut communitatis, sive loci, & eos, quibus conceditur, non obligat ad sui usum. Aliqua pertinent ad substantiam, valorem, & naturam privilegij, alia verò tantum velut conditiones ad formam accidentalem. Cæterum varia sortitur nomina in Jure; dicitur enim favor, gratia, immunitas, jus singulare, exceptio, indulgentia, constitutio personalis, indultum &c.

Sc. 2. Quamvis omne Privilegium, quod est contra Jus, inferat exemptionem, per Privilegium Exemptionis tamen intelligi liberationem à jurisdictione Ordinarii, quando nempe vel personæ, vel locus, vel tam personæ quam locus certus subtrahuntur à potestate Episcopi vel alterius Superioris, ordinariam alias jurisdictionem in eos habentis, & immediate subijciuntur Summo Pontifici. Chokier de Jurisdic. Ordin. in Exempt. p. 1. q. 1. n. 3. seqq. Si locus una cum personis & aliquo territorio à jurisdictione Episcopi est substractus, dicitur esse, uti & personæ in tali loco existentes, nullius diocesis, si verò personæ tantum, & monasterium v. g. aut populus in certo loco & territorio existens, dicuntur esse in diocesi, non autem de diocesi. Exemptio acquiri potest vel privilegio Papæ, vel concessione libera Episcopi saltem in limine foundationis, ubi nondum est jus absolutè Episcopo quæsitum, vel præscriptione.

Sc. 3. Privilegium *viva vocis Oraculo* concessum dici, quod Princeps sine scriptura, sed verbotenus tantum seu oretenus cõcessit. Cujusmodi *viva vocis Oracula*, Religiosis sæpe à Summis Pontificibus concessa, cum Gregorius XV. & Urbanus VIII. postea revocaverint, iste quidem sine ulla exceptione, ille autem exceptis illis, quæ vel ad instantiam Regum fuere concessa, vel manu alicujus Cardinalis firmata; ideo multum discepat, utrum aliqua saltem facultates Religiosis *viva vocis oraculo* concessæ licitum hodie usum ac validum adhuc habeant vel non. Quæ de re videri possunt Cardenas in 2. Cris. dissert. 2. n. 314. Diana p. 5. tr. 14. resol. 17. & p. 11. tr. 6. resol. 45. Illung, Gobat in Theol. Experim. tr. 9. n. 736. seqq. Escobar, Dicastillo &c.

Dico 1. Privilegium essentialiter est concessio stabilis & permanens alicujus specialis licentiæ circa Jus commune, ratione rei vel personæ ab eo solo, qui legem aut Jus commune condere potest, facta sub-

Y y

subdito, vel saltem inferiori, aut per consuetudinem obtenta. Ita Gibalinus de Scientia Canonica. l. 7. c. 7. n. 1. P. Krimer lib. V. n. 1164. vel brevius: est concessio alicujus juris specialis permanens à legitimo Superiore facta contra vel præter Jus commune. Definitio hæc explicat privilegium formaliter vel effectivè vel causativè acceptum; si verò definire velis privilegium objectivè sumptum, dic illud esse jus speciale permanens à legitimo Superiore concessum. Dixi 1. essentialiter: quæ autem non ad substantiam & valorem, sed tantum ad licentiam vel formam accidentalem pertineant, dicam in assertionem sequente. 2. concessio: alii & plures communius cum S. Antonino & Suar. pro voce hac utuntur verbis *lex privata*: at quia subinde conceditur alicui facultas aliquid faciendi vel omittendi, quin interveniat aliquis tertius, qui obligetur, v. g. facultas non recitandi Breviarium, ideo fortè melius usurpatur vox *concessio*, tanquam universalior: si tamen etiam hoc casu alios obligari contendas, & sic legem privatam adhuc habere locum, non pertinacius tibi resistam. 3. *stabilis & permanens*, h. e. privilegium necessariò habet aliquam stabilitatem & perpetuitatem, ut habere debet lex omnis: per hanc enim durationem privilegium inter alia differt à dispensatione, quæ necessariò perpetuitatem non habet, & plerumque unico actu finitur, ut si tecum dispensatur in impedimento Matrimonij. 4. *alicujus specialis licentie*, quibus verbis indicator materia privilegij, & nihil est aliud, quàm jus speciale aliquid agendi vel omittendi contra vel præter Jus commune Humanum, vel favor aut facultas stabilis, in bonum illius, cui datur privilegium, redundans: si verò favor solum in factis consisteret, non in jure seu facultate & licentia aliquid faciendi vel omittendi, non foret privilegium, sed vel dispensatio, vel alia gratia. 5. *circa Jus commune*, abstrahendo, an talis licentia concedatur contra Jus commune, ut privilegium Exemptionis, vescendi carnibus in Quadragesima &c. licet probabilius necesse non sit, ut concedens tale privilegium exprimat specialiter, quòd velit derogare Juri communi, saltem nisi Jus commune resistat positivè privilegiato (aliud est de jure alicujus privati, vel de consuetudine speciali, quibus per privilegium non derogatur, nisi eorum mentio expressa fiat, cum tale jus & consuetudo particularis præsumatur ignorari à concedente) vel an præter aut ultra Jus commune, cujusmodi privilegium datur, quando Jus commune circa materiam privilegij nihil statuit, uti sunt multa privilegia Religiosis Ordinibus concessa. Uttrùm verò dari possit privilegium secundum Jus commune, ita ut nihil speciale concedatur, quod non jam sit concessum de Jure communi, sed id tantum declaretur, disputant DD. Mihi videtur, propriè non esse privilegium, nempe *Concessivum*, licet aliqui vocent *Declarativum*, quod tamen meò iudicio, cum concessionem juris & facultatis specialis non contineat, propriè privilegium non est. per *can. fin. §. Si ergo. caus. 25. q. 1. l. un. C. de Theaur.* Et

hinc in dubio, an privilegium sit concessivum vel tantum declarativum, præsumitur esse concessivum. Abb. Felin. Azor. Suar. & alii, qui inde inferunt, si Clerico concedatur privilegium faciendi testamentum, illud intelligi de bonis beneficalibus; quia de patrimonialibus testandi facultatem habet jam alioquin de Jure communi. 6. *ab eo solo &c.* quia à Jure communi aliquem eximere, & alios obligare, ne privilegiatum impediatur in usu privilegij, nemo, nisi Legislativam potestatem obtinens Superior, potest. 7. *facta subdito, vel inferiori*; quia obligatio & exemptio, quæ in privilegiis interveniunt, subjectionem aut certè inferioritatem supponunt in eo, qui obligatur vel eximitur ab alio; cum autem privilegium nec ad culpam nec ad penam obliget privilegiatum, in concedente non requiritur potestas directiva aut coactiva, adeoque nulla jurisdictio propria in personam privilegiati licet materia privilegij debeat esse sub jurisdictione privilegiantis: nec necessariò datur in privilegiato subiectio, bene tamen aliquam saltem inferioritatem; unde, licet Clerici non sint subiecti Laicis Principibus, quia tamen quædam potestatem temporalem ipsi inferiores habent, privilegium ab ipsis accipere possunt, ut de v. g. Hispanus transiens per terras Regis Gallicæ capax est consequendi ab hoc privilegium, aut per consuetudinem obtenta, cui quoad hocæquivalet Præscriptio: utraque enim fundatur ultimò in voluntate Legislatoris, qui in Jure tam Consuetudini quàm Præscriptioni vim tribuit concedendi privilegium.

Dico 2. Ad essentiam & valorem privilegij absolute non requiritur 1. iusta causa. 2. scriptura. 3. promulgatio seu infinuatio. Ratio horum omnium est, quia privilegium, sicut lex, dependet unicè à voluntate Legislatoris, vel Superioris, illud concedentis: item privilegium est quasi donatio: donatio autem licet absque causa & prodige, vel sine scriptura, ut intimatione fiat, absolute & regulariter subsistere ac valere potest: ferè sicut legatum valet sine intimatione &c. licet non in actu secundo, nisi habita notitia acceptetur à legatario. Interim tamen iusta causa requiritur ad hoc, ut licet concedatur privilegium. Scriptura autem ad hoc servit, ut facilius probetur, & plenius de tenore privilegij constet: imò ad valorem quoque requiritur, ubi Jus ita specialiter disponit, ut si concedatur facultas non residendi in beneficiis Curatis. Trid. sess. 23. c. 1. de Ref. Ingrediendi Monasterium Monialium. Trid. s. 25. c. 5. de Regular. Si deputetur à Papa Iudex delegatus. Reg. 27. Conciliorum juxta Ordinem quem tenuit Clemens XI. Si à Papa fiat collatio vel unio Beneficiorum Ecclesiasticorum, vel confirmetur Electus. Extrav. 1. int. Comm. de Elect. cum Confir. Roman. Pontificis. à Julio II. & Confir. cum nobis. à Paulo III. editis. Item si dispensatio (vel alio genere) aut privilegium, ut extendit Chokier & alii) emanet à Sede Apostolica, pro locutione, ut vim habeat, opus est scriptura per

Reg. 52. Cancellar. & hinc gratiæ Apostolicæ ante expeditas litteras dicuntur quasi *informes* adhuc; quamquam in foro interno iis uti liceat, si de concessione sufficienter constet, etiam ante expeditionem litterarum. *Promulgatio* denique & *insinuatio* necessaria est, imprimis ipsi privilegiato, si privilegium concedatur motu proprio, & non ad petitionem; quia sine illa acceptari non potest; privilegium autem sine acceptatione, saltem ordinariè, non subsistit, sicut donatio sine acceptatione donatarii; cum sit aliqua donatio: quamquam absolute loquendo etiam invito concedi possit privilegium, sicut dispensari cum invito, v. g. cum illegitimè nato, vel in impedimento Matrimonii; licet Princeps id facere non censetur, nisi exprimat. Deinde intimatio privilegii (nisi absolute aliter velit privilegiatus) videtur a privilegiatis facienda esse illis, in quorum cedit præjudicium, ut possint, si sic videatur ipsis, se opponere. *arg. c. 19. h. t.* Denique & aliis, ne privilegii usum impediunt; cum respectu horum sit quasi lex: lex autem promulgationem requirit: consequenter ut privilegium sit firmum, & in effectu prosit securè privilegiato, promulgationem exigit, non quidem solemnem, uti leges aliæ, & communes, sed singularem, quæ sit vel per testes, vel per ostensionem instrumenti legitimi, in quo continetur privilegii tenor.

7 Oppones 1. Indulgentiarum concessio non valet absque iusta causa: ergo neque concessio privilegiorum. 2. In *can. 8. d. 100.* videntur scriptis privilegiis tribuitur, & in *Reg. Cancellar. 52. cit.* gratiæ Apostolicæ, ac dispensationes non prodesse dicuntur, nisi desuper expeditæ & confectæ sint litteræ, non obstante, quod supplicationes à Papa jam sint signatæ per verbum *placet*, vel *fiat*: ergo saltem privilegia Sedis Apostolicæ generaliter exigunt scripturam ad sui valorem. 3. Concessio privilegii est aliqua donatio: ergo essentialiter requirit acceptationem privilegiati: sed sine notitia, intimatione, & insinuatione sibi facta, non potest acceptare privilegiatus: ergo. 4. Privilegium est lex privata, & obligat alios ad permittendum liberum privilegii usum: sed lex essentialiter requirit promulgationem: ergo. 5. Legislator nunquam intendit dare privilegium in præjudicium tertii, nisi id exprimat. *c. 1. de Constit. in 6.* ergo neque, nisi à conferente privilegium intimerur illis, in quorum cedit præjudicium. *c. 19. X. c. 7. in 6. h. t.* ergo necessaria est intimatio. *Id. ad 1. N. Conf. Et parit.* quia Papa Indulgentias concedit non tanquam Dominus & Legislator, sed præcisè ut Administrator, & nomine Christi, qui eidem non dedit potestatem prodigendi, & sine causa dispensandi suos thesauros. Ad 2. Illa Jura plus non probant, quam necessitatem scripturæ in ordine ad probandum privilegium in Judicio, & ad licitum usum pro foro externo. Ad 3. Quamvis sit aliqua donatio, prout pretium & compensationem excludit, non tamen quoad omnia imitatur donationem; sed quoad acceptationem potius imita-

tur Legem, quæ etiam invitis imponi, vel Dispensationem, quæ etiam nolentibus dari potest. Id verum est, quod privilegiatus ordinariè non possit licitè uti privilegio, cujus notitiam non habet, quia se exponeret periculo faciendi actum illicitum, vel omnino invalidum; nisi nempe probabile ipsi sit, privilegium, quod petit, jam esse concessum, & necessitas utendi urgeat. Imò, si privilegium motu proprio sit concessum, nec valide uti potest privilegiatus sine illius notitia saltem ordinariè; quia ordinariè non solent gratiæ obtrudi, & dari sine acceptatione, quamvis absolute sic possint concedi. Ad 4. *dist. Min.* Lex communis ad essentiam suam requirit promulgationem. *C. Min.* lex privata. *N. Min.* ad firmitatem, & liberum usum privilegii necessaria quidem est insinuatio, vel potius probatio illius apud alios, non verò ad constitutionem & essentiam illius, utpote quæ à sola concedentis voluntate dependet, uti valor Rescripti aut Dispensationis. Ad 5. sicut Legislator absolute dare potest privilegium aliis præjudiciosum, licet mentionem non faciat alieni præjudicii, quamvis non soleat: ita absolute valebit privilegium huiusmodi præjudiciosum, licet non intimerur iis, quibus præjudicat; modò Legislator id latè exprimat, & gravamen ita sit moderatum, ut illi ad id sustinendum rationabiliter obligari possint.

Dico 3. Privilegium dividitur in concessum motu proprio, & ad instantiam: in clausum Corpore Juris, & speciali concessione indultum: in Commune & Privatum: in Affirmativum & Negativum: in merè Gratuitum, Remuneratorium, & Onerosum seu Conventionale: in absolute concessum, & sub conditione vel modo: in primò per se, & ad instantiam concessum: in Perpetuum, & Temporale: in Favorabile, & Odiosum: in Reale, ac Personale; quæ ultima divisio specialiter est notanda. *Concessum Motu proprio* est, quod Princeps vel independenter ad preces & intercessionem præviam, vel ad preces quidem, sed cum clausula *Motu proprio* dedit: *Ad instantiam* verò, quod ad preces alterius & sine dicta clausula. *Clausum Corpore Juris*, quod in Corpore Juris communis sedem habet, & ideo rationem Legis obtinet, ut est privilegium Canonis, Fori, & alia personis Ecclesiasticis aut Ecclesiis concessa: *specialiter verò concessum*, quod per speciale rescriptum, diploma, litteras, vel etiam ore tenus. *Commune*, quod per se & principaliter respicit bonum Communitatis, v. g. totius Ordinis Ecclesiastici, uti est memoratum privilegium Fori, Canonis, & Competentiæ: *Privatum* seu *Singulare*, quod per se & principaliter respicit bonum personarum particularium, uti privilegium S. C. Vellejani, Macedoniani, & Restitutionis in integrum; licet per accidens & mediata redundet quoque in bonum Communitatis, *Affirmativum*, vi cujus aliquid facere, v. g. venari in alterius districtu, dare suffragium in aliena Ecclesia: *Negativum*, vi cujus aliquid omittere licet, alias

Y y 2

non

non permiffum, v. g. privilegium non folvendi decimas, tributa &c. *Merè Gratuitum* feu *Gratiosum*, quod gratis ex pura liberalitate: *Remuneratorium*, quod in compensationem præcedentium meritorum, uti ferè sunt privilegia Religioforum: *Onerofum*, feu *Conventionale*, quod cum onere reciproco per modum contractus conceditur, ut fi Civitas pro privilegio fibi concesso fe viciffim obliget ad alendam Principis Curiam. *Absolutè concessum*, quod excludit omnem conditionem & modum: *Sub conditione vel modo* autem ferè coincidit cum *Conventionali* & *Oneroso*. *Primò per fe concessum*, quod alicui specialiter & fine refpectu vel ordine privilegii priùs aliis dati: *Ad inftar* autem, quod alicui datur eum in modum, quo jam alteri eft concessum, v. g. fi Papa, vel Imperator dicat, *concedimus Universitati Ingolftadienfi omnia privilegia, quæ concessa funt Parisienfi, Bononiensi, Viennensi* &c. ubi tamen nota, licèt per hanc formulam Universitas noftra consecuta fit privilegia illarum Universitatum, ea tamen fi refpectu illarum revocarentur, non cenferi revocata quoad noftram, cui ad inftar funt concessa. *Perpetuum*, quod fine præfinitione temporis conceditur, vel rei de fe perpetuæ adhæret: *Temporale*, quod ad certum tempus, vel ad vitam personæ privilegiantis aut privilegiatæ restringitur. *Favorabile*, quod ita concernit favorem privilegiati, ut in nullius præjudicium redundet, uti privilegium faciendi Testamentum insolenne, dispensandi, non recitandi Breviarium: *Odiofum*, quod præter favorem privilegiati continet gravamen vel præjudicium alterius, five Juris, quale eft omne privilegium *Contra Jus*, five hominis, ut privilegium immunitatis à folvendis decimis, tributis, pedagiis &c. Pro ultimo divisionis membro adverte, quòd quidem omne privilegium concedatur & cedat in utilitatem personarum, utpote quæ solæ funt capaces favoris & beneficii, *Personale* tamen privilegium dici illud, quod immediatè & directè confertur alicui personæ certæ ac individuali in favorem ipsius, feu ratione ipsius, ut fi privilegiatus dicat, *tibi Sempronio* do facultatem dispensandi, Breviarium non recitandi, duos Canonicatus retinendi &c. *Reale* autem, quod mediatè tantum personæ, immediatè verò & directè confertur rei à persona distinctæ, five deinde hæres fit Locus aut Fundus, five Corpus seu Communitas, five Status, Dignitas, Officium, Conditio &c. uti privilegium afyli Ecclesiis concessum, privilegium venandi certo caftro annexum, privilegia Ecclesiis Cathedralibus, Religiosis Ordinibus, Civitati &c. indulta, privilegia statui Clericorum, Studioforum, Pupillorum, Minorennium, Filiorum familias, Militum, Mulierum collata, Episcopis, Præpositis, Vicariis Generalibus, certis Officialibus &c. quæ talibus data; quamvis enim privilegia subinde ita concedantur Religioni, Civitati, Communitati, Statui &c. ut non solum Communitas &c. quæ talis ijs uti valeat, sed etiam fingula membra & personæ, non tamen communicantur per-

sonis, quæ talibus, sed ob qualitatem communem, seu quæ membris, & ideo potius *Realia* vocantur, quàm *Personalia*: licèt fortè & *Adiuncta* appellari possent. Discrimen notabile in effectu inter privilegium personale & Reale est, quòd illud extinguatur cum Persona privilegiata, istud verò transeat ad hæreses & successores, talem fundum, officium &c. obtinentes, vel inter membra communis decoreceptos, vel apud quos illa res reperitur, cui immediatè datum est privilegium. c. 7. de R. J. in 6. l. 7. pr. ff. de publican. & vidig. Si consideratis omnibus maneat dubium, an privilegium sit personale vel reale, præsumitur esse reale, si sit Favorabile & in nullius præjudicium cedens, personale verò, si Odiosum. c. 15. de R. J. in 6. l. fin. ff. de Constit. Princ. Suar. Pal. Pirhing.

Dico 4. Exempti per privilegium exemptionis non omnino subducuntur à jurisdictione Episcopi, sed in multis casibus eidem subdici manent. 2. Coram eodem conveniri & iudicari possunt, quando delinquant, vel contractum celebrant, extra locum exemptionis, & de re non exempta, nisi simul personaliter ac specialiter ratione delicti, contractus, & sitæ, sint exempti, & non tantum realiter ratione Ecclesiæ, Ordinis, Monasterii. 3. Censentur autem omnes Clerici & Religiosi esse personaliter exempti hoc ipso, quòd Ecclesia vel Monasterium sit exemptum. Pars 1. constat ex dictis ad tit. de Offic. Ordin. in l. 1. n. 1. ubi varios recensuimus casus, in quibus Exempti subduntur Episcopo vel tanquam Ordinatio, vel tanquam Delegato Sedis Apostolicæ. Pars 2. sumitur ex c. 14. c. fin. de for. comp. c. 3. h. i. c. eod. in 6. Addidi, nisi simul personaliter ac specialiter &c. sint exempti, adeò mixtè, quo modo plerosque Regulares hodie per specialia privilegia exemptos esse ait Pirhing h. i. n. 74. Pars 3. est decisa in c. 9. eod. in 6. Sed opposites: Exemptis personis, nempe Clericis vel Religiosis, non hoc ipso est exempta Ecclesia vel Monasterium: item exempta Ecclesia non hoc ipso censentur esse exemptæ ejusdem capellæ, saltè nisi pleno jure sint eidem subiectæ, ut docent communiter ex ea ratione, quia privilegium exemptionis, utpote cedens in præjudicium jurisdictionis Episcopalis, est odiosum, & ideo non extendendum: ergo nec exempta Ecclesia vel Monasterio exempti sunt Clerici illius aut Religiosi; cum pugnet eadem ratio. R. C. Ant. N. Cons. partim quia de ultimo casu exstat specialis dispositio juris in d. c. 9. partim quia nomine Ecclesiæ vel Monasterii veniunt quoque ejus Clerici & Religiosi tanquam Ministri una cum Prælato. c. 12. de Testam. & sic non fit extensio, cum continens completatur contentum; licèt vicissim res contenta non includat continens: adeòque paritas non est cum prima instantia: neque etiam cum secunda de Capellis, quia hæ non tantam habent connexionem cum Ecclesia vel Monasterio, quantam Clerici & Religiosi.

De Acquisitione, Communicatione,
Interpretatione, Extensione, Privilegiatorum.

10 Sciendum 1. Privilegia acquiri non tantum actuali Concessione Superioris, potestate Legislativa, vel saltem alia superioritate in aliquo genere præditi, & simpliciter absque respectu ad aliud privilegium concedentis jus singulare; sed etiam Communicatione, seu participatione, qua Superior privilegium jam prius uni concessum, vel personæ vel Communitati, extendit ad aliam personam vel Communitatem: quod fit vel absolute, & pariformiter, dum idem privilegium, alijs quidem prius concessum, sine respectu ad illos, quibus jam erat concessum, communicatur & extenditur quoque ad alios: vel ad instar & relative ad alios, quibus jam ante idem privilegium est concessum: si communicetur ad instar directe, per se, & æquè principaliter, tunc non augetur vel minuitur, si respectu illorum, quibus ante erat concessum, contingat illud augeri, vel minui, vel amitti: si vero ad instar communicatur non per se & æquè principaliter, sed tantum indirectè, accessorie, & propter connexionem, quæ datur cum alijs jam privilegiatis, uti Religiosorum privilegia communicantur nonnunquam cum eorum familiaribus, Medicis, Advocatis, aut cum Monialibus, tunc augetur, vel minuitur, vel amittitur cum prius concessio. Quæstionis est, an privilegium etiam acquiratur per Prescriptionem vel Consuetudinem, non modo immemorabilem, sed etiam minoris temporis. Affirmatur quidem communiter, si adsint requisita ad Prescriptionem vel Consuetudinem, maxime tempus; propriissimè tamen non videntur esse privilegia, quæ non proveniunt à Principe actualiter concedente, vel communicante jus aliquod singulare: Prescriptio autem & Consuetudo potius vim privilegij obtinent, ut notat P. Schmier de Jure Legali cap. 9. n. 82. Et hinc, si revocentur privilegia, non revocantur jura per Consuetudinem vel Prescriptionem acquisita. Suar. l. 8. de Legib. c. 7. n. 15. aliter.

11 Sc. 2. Interpretationi quidem privilegij locum non esse, ubi de mente concedentis sufficienter constat vel ex ipso tenore privilegij, vel fine, vel materia, vel circumstantiis, vel declaratione ipsius concedentis; bene tamen, si de mente illius sit dubium, uti sæpe contingit. Et hinc examinandum, an in dubio privilegia sint strictè vel latè interpretationis. Extensio autem privilegij differt ab interpretatione, quod hæc locum habeat, ubi verba privilegij sunt aliquo modo ambigua: illa vero, quando privilegium ultra verba satis clara ob similitudinem casus aut rationis extenditur ad personas vel casus in privilegio non expressos.

12 Dico 1. Privilegia, quæ sunt contra Jus, concedi nequeunt non-subditis. 2. bene tamen, quæ sunt præter Jus, & merum favorem

concernunt. Pars prior claret indè, quia privilegium contra Jus seu legem involvit dispensationem in lege: sed dispensatio est actus jurisdictionis, & exerceri non potest nisi in subditum, vel lege obligatum: ergo. Posteriori contrario inferitur; quia concessio privilegij præter Jus non involvit actum jurisdictionis, sed est actus meræ & liberæ facultatis, similis donationi; nec obligat illum, cui conceditur: sic Princeps potest extero, & non-subdito, dare facultatem in suo territorio venandi, militem conferibendi, non solvendi vectigalia, merces, alias suis subditis prohibitas, importandi &c.

Dico 2. Regulares Ordinum Mendicantium omnes habent mutuam & generalem privilegiorum communicationem (ad instar directam & æquè principalem) inter se, imò etiam, licet non mutuam, cum Religiosis Ordinibus non-Mendicantibus. Ita communis cum Ascan. Tamburino de Jure Abb. to. 1. d. 17. quæstio 2. n. 8. id desumens ex variorum Pontificum Bullis, Leonis X. ann. 1519. Clem. VII. Dum fructus uberes. S. Pii V. Gregorii XIII. Sixti V. Clementis VIII. quæ incipit, Ratio Pastoralis, edita 20. Dec. 1597. quam per extensum recitat P. Reiffenstuel h. t. n. 57. qui n. seq. se refert ad alias Bullas lib. I. Decretal. tit. II. an. 45. adductas. Quod autem Ordines non-Mendicantes mutuo non communicent regulariter in privilegiis Mendicantium, nisi nempe cum Congregatione Cassinensi, vel Lateranensi, vel alia ex 12. Congregationibus, quibus id specialiter à Summo Pontifice indultum est, communicationem specialem habeant, probabilius est, ut docet Tambur. d. 17. cit. quæst. 1. per tot. Dixi, generalem; siquidem per clausulas generales à Sede Apostolica in privilegiis communicationis appositas non communicantur privilegia exorbitantia, quæ raro conceduntur, vel specialinota sunt digna. arg. c. 81. de R. J. in 6. Rota decis. 214. p. 2. Recent. neque illa, quæ locum certum determinatè respiciunt, vel ob aliquam specialem rationem concessa sunt, uti v. g. Indulgentiæ in honorem alicujus Sancti certæ Ecclesiæ per tot & tot annos concessæ, vel pro defunctis altari privilegiato annexæ, vel Indulgentiæ, quas vocant Portuncule: minùs illa privilegia, quæ non Ordini, sed personæ vel personis singulis data sunt. Denique nec illa, de quibus specialiter cavetur, ne aliis communicentur, uti sunt quædam Societati JESU concessa à Gregor. XIII. in Const. Satis superque. & in Const. Pium & utile. à Gregor. XIV. &c. circa receptionem Ordinum &c. Suar. l. 8. de legib. c. 17. n. 8. Quidquid in oppositum dicat Reiffenstuel n. 64. 65. cum Dian. Roderiq. Donat. Herincx; nam ipsius ratio fundata in eo, quod posteriores Pontifices, uti Clem. VIII. & Gregor. XIV. sine ulla limitatione, & non obstantibus quibuscunque clausulis, privilegiorum reservativis &c. communicationem omnium privilegiorum Mendicantibus concesserint, non videtur efficax, partim quia dispositiones generales non derogant specialibus, quamvis

generi derogetur per speciem. c. 34. de R. J. in 6. partim quia probaret nimium, etiam Indulgentias Portuicula Ecclesiis extra Ordinem S. Francisci, vel privilegia extraordinaria & exorbitantia communicari aliis; quod nec Patri Reiffenstuel arridet. Denique non communicantur privilegia, per quorum communicationem læderetur observantia Regularis: sic privilegia habendi proprium, testandi &c. Ordinibus Militaribus concessa, non communicantur aliis Ordinibus, ut nec poenæ vel prohibitiones aut præcepta, uni Ordini imposita.

14 Dico 3. In privilegii interpretatione imprimis servanda est verborum proprietas. 2. non tamen ita rigide, ut privilegium fiat inutile & sine effectu, vel evadat injustum, vel privilegiato onerosum. 3. si verba illius sunt aliquantulum obscura, videndum, quid supplicans intenderit; solet enim concedens se accommodare precibus. 4. item ex subiecta materia, vel privilegiis aliis similibus, & circumstantiis, interpretatio est facienda. 5. maxime autem in verbis dubiis attendendum genus privilegii, an favorabile sit vel odiosum; nam illud latè interpretandum, istud verò strictè. Pars 1. claret per se; quia ex verbis clari, & secundum communem usum, ac stylum, qui observatur in concedentis Curia, acceptis colligenda est mens concedentis tanquam anima privilegii, à qua totam suam vim obtinet. Pars 2. ex c. 30. b. t. & arg. l. 5. C. de LL. quia Princeps non censetur nugari, & actionem inutilem ponere, aut tale quid concedere, ex quo nulla utilitas, vel aliqua injustitia sequitur. Et quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. c. 61. de R. J. in 6. Pars 3. sumitur ex c. 6. V. ceterum, de fid. Instrum. & l. 37. ff. de LL. Pars 4. ex ratione; quod ex his saltem verisimiliter constare possit de mente concedentis. Si tamen periculum non sit in mora, nec aliud obstat, oportet interrogare concedentem. arg. c. 12. de judic. quia ejusdem est interpretari legem vel privilegium, cujus est concedere. Pars 5. ex c. 15. de R. J. in 6. ibi: odia restringi, & favores convenit ampliari. Atque hinc

15 Dico 4. Privilegium favorabile, seu quod merum favorem continet, & in nullius cedit præjudicium, est latè interpretandum, non obstante, quod forte cederet lata interpretatio in præjudicium concedentis. c. 15. cit. c. 22. b. t. c. 16. de V. S. ibi: cum beneficia Principum sint interpretanda largissime. Consonat l. 3. ff. de Constit. Princ. Suar. lib. 4. de LL. c. 27. n. 3. Modò non fiat extensio ultra omnem sensum verborum, etiam largissime acceptum.

16 Dico 5. Privilegium odiosum strictè interpretandum est, quantum patitur proprietas verborum. c. 15. cit. Ut 1. si cedat in præjudicium Juris Communis, seu sit contra Jus commune. c. 7. c. 9. b. t. Excipe, nisi privilegium contineat favorem Religionis vel causæ piæ, ut si Regulares eximantur à jurisdictione Episcoporum: sic quoque, si filiis legitimis aliquid concedatur in causâ pia, id etiam intelligi-

dum est de legitimatis. arg. l. 43. fin. ff. de hereditatis & sumpt. funer. aut nisi cedat in bonum commune Reipublicæ; aut nisi concessum sit motu proprio & ex certa scientia. arg. c. 22. de Prob. in 6. aut nisi insertum sit Corpori Juri communis; quia hujusmodi non est propriè contra Jus commune, sed illius pars. 2. si deroget statuto vel consuetudini particulari, modò statutum vel consuetudo non contrarietur Juri communi. c. 8. de consuet. Imò si concedens non exprimat, quòd velit derogare statuto vel consuetudini singulari, privilegium habetur pro subrepticio; cum a Principe censeatur ignorasse. per c. 1. de Consuet. in 6. si præjudicet juri alicujus tertii privati. arg. c. 12. de offic. Ord. & l. 4. C. de emancip. ubi quia Princeps non præsumitur derogare vel juri jam quæsito tertii, nisi exprimat. Exilitas vel necessitas publica postulat. Necobstat, quòd motu proprio concesserit privilegium. Imò tale privilegium, in quo non exprimitur derogatio juris tertii, est nullum. per c. 1. cit.

Dico 6. Nec favorabile privilegium, à causa pia, patitur propriè dictam extensionem ultra proprietatem verborum ad personas & casus in eo non expressos. 2. licet in illis casibus & personis sit similis, eadem, vel major ratio, ut habet communis contra Emman. Saa v. Gratia n. 18. & Sanchi. l. 8. de Altim. d. 1. n. 31. seqq. Ratio utriusque mementi est, quia tota vis privilegii pendet ex intentione & voluntate concedentis, quæ exprimitur per verba, non verò ex ratione; nam ratio similis, vel eadem, vel major posset quidem esse motivum, ut concedens idem privilegium etiam concedere valeat aliis personis, vel ad alios casus extendere, non tamen facti, ut defacto concesserit vel extenderit. Unde procedit tritum illud, privilegium tantum valet, quantum sonat, & Regula 74. in 6. quod aliquid gratiosè conceditur, trahi non debet ab alijs in exemplum. Sic si Titio ob ejus merita in privilegio expressa concedatur pluralitas Beneficiorum, vel privilegium non solvendi decimas, non sequitur, hæc privilegia etiam alteri, qui paria, vel eadem, vel etiam majora habet merita, competere. Item si Gertrudi Moniali ob infirmitatem in privilegio expressam concedatur egressus à Monasterio, non exinde etiam aliis, æquè infirmis, concessus est ille egressus.

Dixi autem, propriè dictam extensionem, quando nimirum nec formaliter nec virtualiter comprehenduntur in privilegio alii casus aut personæ; si enim in eo comprehenduntur virtualiter saltem, & insuper reperitur par, eadem, vel major ratio in illis, privilegium favorabile patitur extensionem impropriè dictam, quæ potius est interpretatio comprehendenti, ut sentiunt plerique omnes, & aliqui sequentiæ afferunt exempla: si Clerico concedatur potestas faciendi Testamentum ad profana, censeatur eidem quoque concessum donare mortuæ causæ, facere Codicillum, & Legata profana: si cui detur privilegium recitandi Misa-

cinum à prandio, & is indigeat socio, v. g. propter imbecillitatem oculorum, etiam extenditur ad socium: si cui detur facultas audiendi Missam tempore Interdicti, idem licebit & famulo: si cui data est dispensatio ad Ordines Sacros, pariter data censetur ad Beneficium simplex: si marito concessa est nobilitas, vel patri, extenditur quoque ad uxorem, & filios. l. 8. ff. de Senator. l. 1. C. de Dignit. lib. XII. si filiis, vel fratribus, concessum est privilegium, rectè porrigitur ad filias quoque, & sorores. l. 201. ff. de V. S. nisi aliunde appareat restrictio: quamvis concessum filiis non sit extendendum ad nepotes, saltem regulariter: secus si liberis concessum sit. l. 6. ff. de testam. tutel. si Religiosis concedatur privilegium, etiam ad Moniales, si peregrinis, etiam ad foeminas pertinet. arg. l. 93. ff. de leg. 3. nisi nempe de contrariamente concedentis aliunde constet. Ratio horum omnium est, quia dicti casus & personæ virtualiter comprehenduntur in huiusmodi privilegiis, proinde etiam intelligenda sunt de illis, si sint favorabilia: nam virtualiter comprehenduntur, quod vel continetur in altero tanquam pars, vel illi est accessorium ex communi sensu, consuetudine, aut dispositione Juris, vel archè connexum per se aut ex communi persuasione, vel communiter censetur in eo comprehensum.

18 Oppones 1. Lex favorabilis extenditur ad casum non expressum, in quo reperitur eadem ratio: ergo & privilegium favorabile. 2. privilegium dispensandi in votis extenditur etiam ad vota jurata, item ad commutationem votorum: ergo privilegium favorabile patitur extensionem propriè dictam. 3. ad 1. N. Ant. si ille casus nec virtualiter comprehendatur in lege; quia voluntas Legislatoris, non ratio, facit legem. Ad 2. N. Conf. nam vota jurata sunt verè vota, & comprehenduntur vel formaliter vel saltem virtualiter sub verbo *vota*, uti & Commutatio votorum tanquam minus comprehenditur in verbo *Dispensatio*, sicut sub factione Testamenti factio Codicilli vel Legati; cui enim majus conceditur, minus quoque, si sit in eodem genere, censetur concessum. c. 27. de Decim. ergo non propriè dicta extensio, sed interpretatio comprehensiva hic datur.

§. 3.

De Usu, Abusu, & Amissione Privilegiatorum.

19 Sciendum 1. Licet certum sit, neminem obligari ad utendum privilegio, quod præcisè in ejus (non integri status vel communis, cuius ipse est membrum) favorem concessum est. per c. 12. de for. comp. c. 6. b. t. & c. 61. de R. J. in 6. controversum tamen esse, an uti liceat privilegio extra territorium concedentis, item contra pariter privilegium.

20 S. 2. Abusus privilegiorum vocari excessus privilegiorum, de quibus meminit Rubrica, & tribus potissimum modis contingere. 1. si privilegio utantur, vel extendant illud, contra

intentionem privilegiantis, v. g. utendo contra personas, loco, vel tempore, pro quo vel contra quas non est concessum. 2. si ex privilegio, v. g. exemptionis, sumant occasionem delinquendi & liberius peccandi. 3. si finem privilegii negligant, directè contra illum agendo, v. g. si Canonicus aliùve beneficiatus, cui ex privilegio concessum est abesse à loco beneficii, ut in Universitate aliqua prosequatur litterarum studia, tempus terat otio vel negotiis inutilibus, nihilque minus curet, quam studia. In c. 3. 5. 10. 11. X. c. 8. in 6. & Clem. 1. b. t. & alibi varii referuntur abusus & excessus privilegiorum, maximè Regularium, præsertim Templariorum & Hospitalarium, contra Episcopos, v. g. si Regulares præsumant sine licentia Episcopi recipere Ecclesiasticas, vel decimas de manu laicorum: in suis autem Ecclesiis non plenissimo jure ad se pertinentibus instituere vel destituere Presbyteros: in suis Oratoriis habere campanas, & publicè illas pulsare: si excommunicatos vitandos vel nominatim interdictos ab Ordinario non vitent: eos sepeliant in suis cœmeteriis: scienter celebrent vel celebrari faciant Divina in locis interdictis, aut in Ecclesia polluta: excommunicatos aut publicè interdictos ad Divina Officia vel Sacramenta admittant: Laico vel Clerico non subdito sine licentia Parochi ministrent Extremam Unctionem, vel Eucharistiam per modum Viatici, extra casum necessitatis extremæ, vel Matrimonio assistant; licet suis familiaribus seu domesticis laicis possint ministrare Extremam Unctionem & Viaticum &c. Videatur de hoc ultimo Clem. cit. ubi insuper Religiosis specialiter prohibetur, ne ab excommunicatione & casibus Ordinario reservatis, vel à sententiis per statuta Provincialia aut Synodalia promulgatis absolvant, ne Laicos ab Ecclesiarum suarum accessu arceant, ne Prælati Ecclesiasticis nominatim detrahant, ne Indulgentias indiscretas promulgent, ne, si inter sint Testamentis conficiendis, retrahant Testatores à Legatis Matrioni Ecclesiæ faciendis, aut à debitis restitutionibus, ne legata, vel debita, vel ablata incerta sibi aut aliis sui Ordinis fratribus in aliorum præjudicium erogari procurent &c.

Sc. 3. Privilegia amitti posse vel ipso facto, & jure ac sine sententia; vel per sententiam: hoc posteriori modo maximè amittuntur propter privilegiorum abusum, uti dicemus: priori autem ex multiplici capite. 1. revocatione expressa vel tacita privilegiantis. 2. libera renuntiatione, expressa vel tacita privilegiati. 3. cessante causa finali ipsius privilegii. 4. pereunte vel destructo privilegii subiecto. 5. lapsu temporis. 6. non-ulu, & præscriptione inde inducta ab aliis. 7. vel usu contrario. Quos modos infra magis explicare oportet, præsertim quando & quomodo per non-usum, vel usum contrarium amittatur. Pro qua re valde intricata observo, non-usum posse esse vel merè negativum, si nempe aliquis non utatur privilegio, quia non fuit occasio utendi, & amissum, si fuit occasio utendi, & tamen aliquis

quis privilegio usus non est, circa quod ulterius noto, quædam privilegia concedi sub conditione usus, ita ut concedens, vel lex aut statutum, durare non velit privilegium, nisi privilegiatus eo utatur data occasione & tempore, ferè sicut leges volunt extinguere servitutem rusticam, si quis eam non utatur 10. annis. *l. penult. C. de servitut.* diligenter quoque discernimen est faciendum inter privilegium, quod cedit in præjudicium tertii, & inter aliud, quod nemini præjudicat. Cæterum non-usus spectat privilegium affirmativum, usus contrarius verò privilegium negativum.

22 Dico 1. Usus privilegii per onalis illimitatè concessi, regulariter licitus & validus est etiam extra territorium concedentis. Communis cum Suar. *l. 8. de LL. num. 10. seqq.* Ratio, quia privilegium personæ concessum eam committitur, quocunque ierit. Nec obstat, quod privilegii concessio sit actus jurisdictionis, quæ in alieno territorio exerceri nequit; nam non est actus jurisdictionis propriè dictæ temper, sed subinde tantum superioritatis, & quando est actus jurisdictionis, uti quando datur privilegium contra jus, non est jurisdictionis contentiosa, sed tantum voluntaria, quæ sine strepitu, figura, & solennitate iudicii exercetur. Unde si Episcopus Diocesis Augustanæ, cui alias subest, tecum dispensavit in voto, in irregularitate, in lectione librorum hæreticorum, in comedendis carnibus tempore Quadragesimæ, in recitando Officio B. V. loco Breviarii &c. hoc beneficio uti potes etiam extra Diocesim Augustanam, nisi per accidens obstat scandalum, vel aliud. Siquidem dixi 1. *illimitatè concessi*; si enim privilegium esset restrictum ad certum locum, vel concessum ex causa, quæ in alio loco vel diocesi non reperitur, utique usus privilegii pro tali loco cessaret. 2. *regulariter*: nam si usus privilegii vel ad valorem vel ad honestatem & licentiam indigeret speciali permissione & consensu Superioris alieni territorii, nempe Parochi, Episcopi, Principis, uti requirit actus audiendi Confessiones, concionandi &c. in alieno territorio: item si actus, quem exercendi privilegium habes, in alieno territorio esset prohibitus aliqua lege speciali, & tali, quæ tenentur etiam peregrini, uti sunt leges certam formam præscribentes contractibus, prohibentes exportationem frumenti &c. privilegium, quod tibi à tuo Superiore circa talia concessum est, tibi in alieno territorio non prodesset.

23 Dico 2. Licitus quoque est usus privilegii contra pariter privilegiatum, non modò si privilegia sunt in re simili sine oppositione mutua. 2. sed etiam, si quoad usum sibi aliquo modo opponuntur. Pars prior sumitur ex *l. fin. ff. ex quib. caus.* Ratio, quia in tali casu vel unum privilegium non præjudicat alteri, & usus illius non est contra alterum privilegiatum, sed potius cum altero privilegiato exercetur, ut si Titius & Cajus habeant privilegium non solvendi decimas; vel alteri privilegiato non competit jus impediendi alterum ab

usu sui privilegii, ut si quis Reipublicæ causam absens petat restitutionem contra alterum pariter absentem Reipublicæ causâ, & sic contra privilegiatum. *gloss. in l. fin. cit.* Pars posterior defenditur communiter cum Suar. *c. 23. n. 6.* Quippe vel talia privilegia sibi tantum quoad speciem contrariantur, eò quod unus habeat imbitam conditionem, nisi altera pars exempta sit, aut nisi unum sit speciale, & alterum generale? & tunc res non habet difficultatem, v. g. si aliquod Monasterium habeat privilegium percipiendi omnes decimas in aliquo districtu, Titius verò ejusdem districtus vir habeat privilegium non solvendi decimas, iste contra Monasterium rectè utitur suo privilegio, eò quod illud habeat imbitam conditionem, nisi aliquis sit exemptus à solvendo decimas: item si Cajus Judex habeat privilegium um incarcerandi quemcunque debitorem, tu verò habeas privilegium, vicus propter debitum Civile incarcerari nequeas, prælet tuum privilegium contra alterum; quia tuum est speciale, alterum generale; generi autem derogatur per speciem. *c. 24. de h. j. n. 6.* Vel verè sibi contrariantur, quia utrumque est absolutum, utrumque generale, vel utrumque speciale, adeoque ambo æqualia, ut si unus Ordo Religiosus habeat privilegium edificandi intra certas cannas prope aliud Monasterium, e contra alius Ordo gaudeat privilegio prohibendi edificationem prope suum Monasterium intra tales cannas? & tunc attenditur ac præfertur privilegium à potestate superiore concessum, vel, si à simili potestate procedant, quod est antiquius. Suar. *Hæm. tit. 1.* Oppones. Est commune brocardicum ex *l. C. qui potior. in pign. desumptum*: privilegium non utitur privilegio suo contra pariter privilegiatum. Id verum est de illo privilegio, qui habet privilegium generale, vel conditionatum, vel à minori potestate, vel recentius, alter verò speciale, absolutum, à superiori potestate, vel antiquius; adeoque attenditur, cujusnam privilegium sit fortius, cuius quo privilegia quoad usum sibi opponantur tunc enim, qui habet fortius, rectè utitur contra alterum, non verò qui minis forte: si autem sibi non opponantur privilegia, utrumque rectè utitur, quamvis neuter propriè contra alterum, sed potius cum altero utatur.

Dico 3. Privilegium amittitur vel ex tota vel ex parte, propter abusum illius, & regulariter non ipso facto, sed per sententiam; quia *can. 7. d. 74. c. 24. Sc. h. t. c. 4. de sent. excom.* solum habetur, quod abutens in excommunicationem amittit privilegium. Dixi tamen, regulariter; quandoque enim jus statuit privationem ipso facto, uti pro una vice amittit privilegium eligendi ipso facto ab illo, qui scienter eligit indignum. Sicut autem amittitur privilegium absque sententia, quando tenor privilegii denotat privationem ipso facto, ita quoque, quando abusus consistit in repugnantia cum ipso fine privilegii, ut si Clericus abnolit transire ad statum Matrimonialis, tunc enim ipso facto amittit privilegium

ricale Canonis & Fori, nisi observet tres conditiones à Tridentino *sess. 23. c. 6. de Ref. præs.* scriptas. Notat tamen Suar. *l. 8. de LL. c. 36. n. 8.* & alii monent, in casibus, in quibus privilegii amissio à Jure inducta est in *penam delicti vel abusus*, & ipso facto quidem incurritur, ordinariè tamen requiri adhuc sententiam declaratoriam criminis, & ante hujus prolationem non dari obligationem abstinendi ab usu privilegii. Porro sicut propter abusum proprii privilegii rectè aliquis illò privatur, ita & alii, qui privilegiis alienis derogant, vel in usu impediunt, merentur privari suis. *c. 4. h. t.*

25 Dico 4. Privilegium cessat per legitimam revocationem, expressam vel tacitam, concedentis (vel Successoris, vel Superioris) ac privilegiato intimatam. Communis ex *c. 1. de Constit. in 6. § c. 1. de R. J. X.* cum enim omnem vim suam habeat à voluntate concedentis (& in continuatione à voluntate Successoris, aut Superioris) ea cessante cessabit & ipsum. Dixi tamen 1. per *legitimam revocationem*, id est, per validam saltem, licet fortè revocatio propter defectum justæ causæ foret illicita. Valida autem erit, si privilegium fuit merè gratuitum (vel etiam remuneratorium, in mera gratitudine, non in iustitia fundatum, vel excedens merita) subdito concessum, licet fiat absque omni causa, & sic illicitè: si verò fuit onerosum, interveniente pacto vel contractu concessum; vel inde aliquod dominium aut jus acquisitum, v. g. dominium castri, aut jus exigendi redigal; vel si gratuitum fuit non subdito concessum, tunc valida non est revocatio absque iusta causa, eaque publica. Suar. *c. 37.* & alii passim; quia privilegia, quæ ex pacto concessa sunt, uti onerosa, vel transeunt in pacta, uti gratuita non subdito concessa, & acceptata, tribuunt privilegiato jus rigorosum: jure autem jam quaesito nec Princeps vel Superior potest privare absque causa publica; & si privet ex tali causa, debet facere compensationem, si potest, nisi privilegium fuisset subdito concessum per pactum vel contractum merè lucrativum, v. g. per donationem castri &c. Suar. Palao &c. Dixi 2. *expressam*, nimirum verbis revocationem privilegii continentibus vel specialiter, vel generaliter, nam per se sufficit etiam clausula generalis, v. g. hæc, *non obstantibus* (vel *abrogatis*) quibuscunque privilegiis in contrarium; nisi nempe privilegium sit onerosum, vel remuneratorium, vel clausum in Corpore Juris, vel concessum non subdito, vel munitum speciali clausula, vi ejus revocari nequeat, nisi de eo expressa & specialis mentio fiat &c. tunc enim per clausulam generalem non derogatur tali privilegio, sed requiritur derogatio, vel talis, qualem ad derogandum requirit clausula prioris privilegio appositæ, v. g. hujusmodi, *non obstantibus privilegiis sub quacunque verborum forma concessis*: vel: tati clausula derogatoria munitis, ut eis derogari non possit, nisi eorum expressa, specifica, aut de verbo ad verbum mentio fiat. Dixi 3. *vel tacitam*, videlicet per actum Principis directè contrarium privilegio, modò ex circum-

Lib. V. R. P. Picbler.

stantiis præsumi possit, eum scivisse vel recordatum fuisse privilegii antea concessi. per *c. 28. de Rescript. c. 1. de Constit. in 6.* Quare si Princeps ferat legem universalem privilegio, quod continetur in Jure communi, contrariam, censetur revocare privilegium, licet ei expresse non deroget: non verò, si privilegium novum concedat, vel legem ponat, contrariam anteriori privilegio non clauso in Corpore Juris communis, nisi mentionem specialem faciat prioris privilegii. eique derogare intendat: ratio, quia privilegia in Jure communi contenta præsumitur scire Princeps, non verò alia. Dixi 4. *ac privilegiato intimatam*, nimirum vel promulgatione generali, si per legem communem revocetur privilegium, vel intimatio- ne speciali ad privilegiatum directæ (nec enim sufficit, si casualiter ei innotescat revocatio. *arg. c. 1. de R. J. Suar. Laym. Palao*) si revocatio sit specialis per decretum aut statutum particulare: quia, si debita intimatio non fiat, pergit privilegiatus in usu sui privilegii; & sic multos ponendi actus nullos foret periculum cum confusione Reipublicæ, si intimatio revocationis non esset necessaria.

Quæres, quænam privilegia Regularium, 26 ipsis antea concessa, sint revocata à Tridentino? 1. Illa, quæ decretis ejusdem Concilii Tridentini adversantur, saltem si his illa decreta expresse derogant. 2. probabilius tamè non illa, quibus per nullam clausulam derogatoriam vel revocatoriam derogant decreta Tridentini. Pars 1. est certa ex *Trid. Sess. 25. c. 20. fin. § c. 22. de Regular.* atque ex damnata ab Alexandro VII. hac propositione: *Regulares possunt uti privilegiis suis, quæ sunt expresse revocata à Concilio Tridentino.* Pars 2. quam tenet Suar. Rodr. & alij contra Peyrinis & Donatum, probatur 1. per clausulam generalem Legis derogatoriam non derogatur specialibus statutis, aut consuetudinibus, si hæc in specie non exprimantur: ergo nec privilegiis particularibus in Corpore Juris Communis non contentis; cum genus non deroget speciei; & Legislator ignorare possit statuta, consuetudines, & privilegia particularia. 2. si omnia privilegia Tridentini decretis contraria revocarentur in *Sess. 25. c. 20. cit.* etiam illa, quibus specialiter non derogant decreta Tridentini, tunc frustra aliquibus Tridentini decretis addita fuisset clausula expressa derogatoria privilegiorum contrariorum, in aliquibus verò omissa: sed hoc dici nequit: ergo 3. consuetudo & usus privilegiorum non expresse revocatorum à Tridentino vigens apud Regulares satis declarat, ea non esse revocata.

Dico 5. Privilegium amittitur renuntiatio- 27 ne libera privilegiati, expresse vel tacite, modò renuntiatio non cedat in præjudicium alterius, & accedat consensus concedentis, ac in quibusdam acceptatio illius, cujus interest. Communis ex *c. 6. h. t. § c. 12. de for. comp. l. 29. C. de Pactis.* quia quilibet renunciare potest suo juri & favori pro se principaliter introducto. Dixi 1. *renuntiatione libera*; unde me-

zz

tu

tu gravi iniuste extorta non tenet; cum eam non acceptet Princeps, & sic salva maneat voluntas privilegiantis. 2. *expressa*, quæ fit verbis expressis. 3. *vel tacita*, quæ fit privilegij non usu, vel usu contrario, de quibus infra. 4. *modò non cedat in præjudicium tertij*, vel privati, vel communitatis: sic Clericus non potest renuntiare privilegio Fori & Canonis, cum id cederet in præjudicium status Ecclesiastici. 5. *et accedat consensus concedentis*; id enim requirere videtur c. 7. de *Procurat in 6.* & ratio; quia sola renuntiatione privilegiati non mutatur voluntas concedentis: quamdiu ergo hujus consensus in renuntiationem non accesserit, pro libitu ad usum privilegij renuntians redire potest. 6. *et in quibusdam acceptatio illius, cuius interest*, seu illorum, in quorum utilitatem cedit renuntiatio alicujus privilegij: sic privilegium exigendi decimas, non solvendi tributa &c. licet ei renuntiatum sit, tamen tamdiu tenet, & renuntiatio à renuntiante revocabilis manet, quamdiu hanc non acceptarunt, quibus prodest renuntiatio, sicut donatio est revocabilis, usquedum à donatario fuerit acceptata.

28 Dico 6. Privilegium, quod derogat Juri vel Communi, vel alicujus tertij, & tractum successivum habet, cessante causa finali desinit, licet nondum consecutum sit integrum effectum, modò causa finalis cesset contrariè. 2. non verò, si aliquid ex dictis conditionibus desit. Pars prior sic proposita, & ritè intellecta, fortè negatur à nemine, & fundatur satis clarè in c. 12. de *Cleric. non resid.* & c. 60. de *Appellat.* ibi: *cessante causa cessat effectus*, & concedentis intentio. Pars posterior patebit ex ulteriores explicatione prioris; nam dixi 1. *quod derogat Juri &c.* si enim privilegium est merè favorabile, & absolute concessum, sicut sine causa valide fuisset concessum, ita ad suam durationem non exigit durationem causæ finalis, & *beneficium Principis*, quod meram continet gratiam, decet esse mansurum. c. 16. de *R. J. in 6.* Imò licet in concessione privilegij, etiam contra Jus commune tendentis, opus fuisset causæ, ea tamen non requiritur ad conservationem privilegij. arg. c. 73. eod. Sic, qui ex dispensatione obtinuit plura beneficia ex causa, quòd tempore dispensationis vel privilegij alterum non fuerit sufficiens ad congruam sustentationem, licet istud retinet cum priori, etsi postea ejus redditus ita sint aucti, ut ad congruam sufficiant. 2. *et tractum successivum habet*, h. e. cujus usus non consummatur unico actu; si enim unico actu consummaretur, tunc cessante causa, ob quam concessum est, non amitteret suum effectum. arg. c. 73. cit. ibi: *factum legitime retractari non debet*, licet casus postea eveniat, à quo non potuit inchoari. Sic ille, quocum propter tentationes carnis dispensatum est in voto castitatis ad contrahendum Matrimonium, licet utitur Matrimonio, etsi postea tentationes cessent. 3. *licet nondum consecutum sit integrum effectum*: sic dispensatus ad comedendas carnes in Quadragesima ob infirmitatem corporis, hac cessante debet

abstinere à carnibus, licet Quadragesima nondum integrè sit finita. Aliud foret si privilegium, vel ejus causa non haberet tractum successivum, sed unico actu abolveretur, jura prius dicta: sic impetrata dispensatio in Matrimonio ob pauperatatem non amittitur hac postmodum cessante, sicut donatio facta pauperi manet firma, licet is postea fiat dives. 4. *cessante causa finali*, quæ scilicet principaliter movit ad concessionem privilegij: sic privilegium non residendi in beneficio, concessum Clerico ob prosecutionem studiorum, his absolutis cessat. Aliud foret, si non finalis, sed tantum impulsiva desinat causa, cui nempe concedens non alligavit privilegium; sicut dans eleemosynam illi, quem falso credit pauperem, valorem eleemosynæ non alligat paupertati. 5. *modò cesset contrariè*, h. e. ita ut usus privilegij evadat illicitus, aut cedere incipiat in præjudicium alterius vel damnum, si ex absentia Clerici, qui privilegium obtinuit non residendi, Ecclesia pateretur damnum in ministerijs sacris ob defectum Ministrorum. Si autem causa finalis cesset *negative* tantum, hæc præcisè non amplius existat, manet privilegium, ut patet in allato exemplo de obtinente plura beneficia, item in casu, quo Monasterium obtinuit privilegium decimandi ob pauperatatem, quæ postea cessat. Oppones: Jura commune cessat semper, quoties cessat causa finalis: ergo & privilegium semper cessante causa finali. R. N. Conf. & part. quia Lex semper fit inutilis cessante illius causa, Privilegium verò sæpe manet utile privilegieto, licet causa cesset finalis.

Dico 7. Privilegium extinguitur per interitum subjecti, cui inhaeret. arg. c. *acceptatum* 42. de *R. J. in 6.* Sic privilegium Personale perit per mortem privilegiati. c. 7. eod. l. *de f. eod.* Reale autem, si res penitus destruitur, & esse desinat, v. g. Religio, Monasterium, Collegium, Dignitas, Officium &c. cui concessum est. c. 25. de *P. S. in fin.* Si verò non penitus esse desinat, sed transferatur tantum à loco ad locum, v. g. Ecclesia, Academia, Contrahentitas &c. privilegium transfertur cum illa tantquam persona ficta. can. 48. seq. *caus. 14. q. 1. c. 2. de Relig. dom.* vel si destruitur quidem, sed cum spe reedificationis, non extinguitur privilegium, sed tantum suspenditur interim. arg. l. 36. ff. de *Relig. & sumpt. fin.* Pariter si privilegium concessum sit ipsi loco, vel solo, & non directè respiciat ædificium ibi positum, v. g. Ecclesiam, Collegium, Monasterium &c. ita ædificijs destructis, vel incendiis consumptis non perit, sed inhaeret fundo, quem aliis spei est reedificationis, ac interim suspenditur. per can. & c. cit.

Quæres, an privilegium expiret morte concedentis? R. regulariter non, si iam petente sit concessum, licet res adhuc sit integra & privilegiatus eo nondum coeperit uti. Sumitur ex c. 9. de *Offic. deleg. in 6.* c. 36. de *Prælat.* 6. quia est quædam donatio, quæ semel facta & acceptata, non expirat per mortem concedentis. Aliud est in Rescripto Juliano, quod

juxta c. 20. § 30. de Off. deleg. vires amittit, si delegans moritur re adhuc integra. Itaque, si alicui à Papa indefinitè concessa est potestas absolvendi à reservatis, dispensandi in impedimenti Matrimonii &c. cum eodem Papa mortuo non extinguitur, utpote gratia jam facta: aliud foret, si gratia non facta sed facienda esset, seu non concessa ipsi privilegiato vel delegato propter se, sed in favorem alterius determinatæ personæ, v. g. ut Episcopus Eustettensis conferat Titio beneficium proximè vacaturum; tunc enim, si Papa moreretur, antequam Titio fuisset provisorum, seu re adhuc integra, Titij favor desineret, nisi Papa jusisset imposita Episcopo obligatione providendi Titio; quo casu Titio jam esset jus quæsitum, gratia jam facta, & Episcopus foret merus executor. c. 9. § c. 36. c. 11. Sic quoque non expirat probabilius potestas tibi concessa ad dispensandum pro foro interno in impedimento Matrimonij, vel ad absolvendum à peccatis certas personas, cum vita concedentis, neque potestas tibi concessa ad eligendum Confessarium, qui te absolvat à peccatis reservatis, vel tecum dispense; quia gratia jam plenè est facta, & à te acquisita ante concedentis obitum.

31 Dico 8. Privilegium finitur quoque lapsu temporis præfixi; uti & conditione, sub qua concessum est, non impletà, nec deinceps implendà. Sumitur ex c. 4. de Off. deleg. Ratio est clara; quia ultra voluntatem concedentis nulla vis est privilegio. Sic etiam expirat privilegium cum vita concedentis, si is ad hoc tempus restrinxit privilegium, non minùs, ac post decennium, si ad hoc restrinxisset. Idem est de conditione non impleta, quia conditio adjuncta virtualiter continet tempus, licet indeterminatum.

32 Dico 9. Licet nullum privilegium amittatur per non-usum merè negativum. 2. amittitur tamen non-usu omisso, si privilegium sub conditione usus concessum est, seu expressè restrictum ad usum. 3. uti & privilegium affirmativum, quod in aliorum gravamen redundat, si illo utendi adfuit occasio. 4. & quidem tollitur tam per viam præscriptionis, quam per viam tacitæ renuntiationis. Pars 1. quam tenet Suar. l. 8. de LL. cap. 34. num. 4. Haun. & alii, non habet difficultatem; quia non-usus merè negativus est, quando non fuit occasio utendi privilegio: sed ex talinon-usu nec oritur tacita renuntiation privilegij, nec præscriptio, consequenter ex nullo capite privilegij amissio. sic in l. 34 §. 1. l. 35. ff. de Servit. Prædictor. Rustic. jus aquæ ducendæ non amitti dicitur per non-usum, si ex eo, quod fons exaruerit, facultas ducendi defecerit. Pars 2. patet ex eo, quod privilegium sub conditione concessum evacuetur conditione non impleta, lapsu temporis à jure definiti. arg. l. penult. C. de Servit. sic privilegium nundinarum, ad usum tacitè restrictum per decennij designationem, eo elapso dicitur fuisse perditum l. un. ff. de Nund. Si verò privilegium non esset concessum sub conditione usus, nec per

non-usum omisso, seu licet suppetierit facultas utendi, amitteretur, ita ut alius præscriberet; cum alius nullum actum possessorium haberet; quia talis non-usus tam parum arguit animum renuntiandi, quam parum non-usus rei propriæ, v. g. vestis, arguit abdicationem domini, aut voluntatem habendi pro derelicta. l. 2. §. 1. ff. pro derelicto. Pars 3. & 4. quam iterum amplectitur Suar. n. 16. 17. & Haun. cum aliis, sumitur tum ex l. 4. C. de Præscript. 30. vel 40. annor. ubi omnia jura dicuntur esse præscriptione extinguibilia, quidni & privilegia quoque extinguantur per viam præscriptionis privativæ, si omnia aliàs ad Præscriptionem requisita adsint (uti adesse possunt) maxime tempus? tum ex l. 6. ff. de servit. Prædictor. Urban. ubi jura, sicut servitus rustica, non usu deperdi dicuntur: tum ex eo, quia ex diuturno non-usu privilegij onerosi aliis, cum tamen utendi esset facultas, arguitur tacita renuntiation. Aliud est de privilegio merè favorabili, v. g. dicendi Officium B. V. loco Breviarii; quia solus non-usus nec est signum renuntiationis, nec aliis, cum nemini præjudicet, & omissio merè facultatis sit, tribuat potestatem præscriptionis, eò quod nullum actum possessorium unquam contra privilegium ponere possint. Oppones 1. In arbitrio privilegiati est uti suo privilegio quocunque, vel non uti: ergo ex non-usu, licet illud cedat in gravamen alterius, non potest argui animus renuntiandi, cum quis ex alio fine potuerit non uti; neque alter ponitur in possessione ad præscribendum privilegio necessaria. 2. renuntiation privilegij expressa non tenet, nisi accedat acceptatio ejus, cujus interest, & consensus concedentis, uti n. 27. dictum: ergo nec tacita, quæ arguitur ex non-usu, aliter tenet. N. ad 1. si est sermo de privilegio cedente in præjudicium tertij, uti v. g. est privilegium accipiendi decimas, visitandi Monasteria exempta. N. Ant. nam si potest, debet uti; quia aliàs jura illud volunt extinguere per præscriptionem, vel præsumunt tacitam renuntiationem, ut patet ex l. 4. l. 6. l. penult. c. 11. Ad 2. jura ipsa in non-usu privilegij onerosi suppleant acceptationem aliorum, & præsumunt consensum concedentis.

Dico 10. Quamvis per ultm contrarium, 33 seu per actum repugnantem, non amittatur privilegium affirmativum, quia huic adversatur non-usus, utpote privilegio affirmativo contrarius, neque privilegium negativum merè favorabile, & in nullius gravamen cedens, v. g. non recitandi Breviarium, non jejunandi &c. quia nec jus nec ratio probat amissionem; sicut nec privilegij affirmativi non onerosi amissionem per non-usum juxta dicta; & ideo vocantur privilegia merè facultatis. Nihilominus tamen amittitur privilegium, v. g. non solvendi decimas, exemptionis à jurisdictione alterius &c. per usum contrarium, & quidem vel per viam præscriptionis, si concurrant omnia ad Præscriptionem necessaria, maxime tempus, quod est diversum pro diversitate privilegiatorum, contra quos cur-

rit Præscriptio, vel per viam tacitæ renuntiationis, quæ præsumitur ex actu contrario & lapsu temporis, quod, si longum sit, nempe 10. annorum, ad hanc præsumptionem fundandam sufficit. Suar. n. 7. seq. n. 21. Pirhing. b. t. n. 178. Palao, & P. Schmier de Jure Legali c. 9. n. 93. seqq. De amissione per viam præscriptionis colligitur ex dictis n. præced. cum omne jus per Præscriptionem extinguí possit legitimo tempore, quod à Jure diversum est statutum, & per actum privilegio contrarium alter, cui privilegium est onerosum, ponatur in possessione. De amissione per viam renuntiationis tacitæ colligitur ex c. 6. b. t. Interim tamen hæc præsumptio tacitæ renuntiationis admittit probationem in contrarium, v. g. quod usus contrarius (sicut in priori assertionem non usus) procefferit ex ignorantia vel errore.

34. Quæres, an unicus actus privilegio contrarius sufficiat ad ejus amissionem? R. cum distinctione. Vel privilegium habet tractum successivum, seu durat est ad plures omissiones onerosas? & per viam tacitæ renuntiationis non extinguitur uno actu, v. g. solutione unica decimarum, quoad usum illius imposterum, ut nec per viam Præscriptionis, sed durat, & quasi reviviscit, si privilegiatus utatur postea, antequam tempus longum, ex quo præsumitur renuntiatio, vel illud tempus, quod requiritur ad Præscriptionem, fluxerit, vel si contrafactum reclamet & protestetur ante lapsum dicti temporis; quia sic tollit præsumptionem renuntiationis, & interrumpit possessionem ab altero contra suum privilegium ceptam. Vel non habet tractum successivum, seu effectum non iterabilem, sed unico actu perficitur, seu consistit in unico actu? & tunc per viam renuntiationis unico actu contrario tollitur, ut deducitur ex c. 8. de Constit. c. 6. c. 15. b. t. & DD. passim docent. Ratio est clara, quia privilegium unicum actum respiciens quoad substantiam & totaliter destruitur per actum contrarium. v. g. obtinuisti privilegium non solvendi decimas pro uno tantum anno: si solvis pro hoc anno, totum privilegium est amissum.

TITULUS XXXIV.

De Purgatione Canonica.

SUMMARIUM.

1. Quid sit Purgatio Canonica, & quomodo fiat.
2. Quem ob finem fiat: & quis ejus effectus.
3. Quibus personis, & à quo indicenda.
4. Quid ad eam indicendam requiratur.

Sciendum 1. cum nonnunquam contingat, ut de crimine vel excessu, de quibus hucusque, aliquis accusetur innocens, vel suspectus fiat, ideo à SS. Canonibus introductam esse Purgationem, quæ propterea dicitur Canonica, quæ nihil est aliud, quam ostensio innocentie super objecto crimine (vel etiam defectu, vel macula, propter quem vel quam aliquis removeretur ab Ordine, Officio, vel Beneficio Ecclesiastico) secundum præscriptum Canonum. Modus autem à SS. Canonibus hodie

præscriptus consistit in his. 1. Accusatus de crimine, vel publicè diffamatus, vel vehementer suspectus, debet tactis Evangelis (etiam Episcopus sit, qui alias præsentem tantum, non tacto à se Evangelio, jurat) jurare, nec per se, nec per alium suo nomine commissum esse crimen, quod ipsi objicitur. 2. Adhibendi sunt Compurgatores, seu alii viri vitæ & famæ honestæ, quibus persona Rei nota sit, & quidem si commodè haberi possint, ejusdem criminis cum eo, qui se purgat, nimirum Episcopi, Episcopus, Clerici, si Clericus se purget; laici, si tales commodè haberi nequeant; tunc enim & laici, imò & feminae admittuntur. Compurgatoribus pariter deferitur juramentum, non veritatis, uti Reo, sed credulitatis, quod credant, Reum jurasse verum. Numerus eorum Compurgatorum arbitrius est, & vel 14. vel 7. vel 3. adhibendi attendit qualitas personæ se purgantis, criminis, infamie, iuramentis, qui se purgat, peregrinus sit, vel alias ignotus aut pauper, ipsi soli juranti, modo sumis ret, se compurgatores habere non posse, nec crederetur. Text. & DD. in c. 7. c. 9. 10. b. t. Dixi, hodie; nam olim etiam aliter poterat fieri Canonica purgatio, nempe per iuramentum factum ad sepulchra vel Reliquias Sanctorum: per sortes aut tesseras ad S. Crucem jaci, vel de Altari S. Crucis extrahi stilitas: & per susceptionem Eucharistiæ, objecta quandoque imprecatione repentinè irritis, si objectum crimen à percipiente Eucharistiæ esset commissum: sic S. Gregorius VII. Simoniam infamatus publicè se purgavit contra Henricum III. (alii scribunt IV.) Imperatorem, exigens id ipsum ab Henrico, sit innocentem sciret; at non impetravit. Val. Del-Rio, & Gonzal. ad c. 16. b. t. n. 1. Sed postquam Fidelium in Deum & Sanctos hinc fiducia deficere, vel in superstitionem degenerare cepit, his purgandi modis successibile, qui sit per iuramentum diffamati vel accusati, & simul Compurgatorum.

Sc. 2. Finem Purgationis Canonica salutarem esse, ut nempe vel innocentium defendatur honor contra iniquè diffamantes aut accusantes, vel crimen, quod alio modo facti probari nequit, detegatur & debite puniatur, qui enim purgationem sibi delatam recusat, vel in ea deficit, nolens jurare, vel non inventi compurgatores, censetur esse convictus. Nec enim expedit Republicæ, præsertim Ecclesiasticæ, ut persona infamata semper maneat suspecta. Unde effectus purgationis Canonice alius est, si illa debite fiat, nempe sublatio infamie, & scandali, item absolutio à crimine & declaratio innocentie, & ita quidem, ut purgatus super eodem crimine regulariter non possit sine nova criminis infamia accusari de novo, si prius per viam accusationis fuit processum, & non præcisè infamia tantum processu text. gl. & DD. in can. 6. 7. 19. caus. 2. q. 3. c. 10. b. t. l. 6. ff. Naut. Caupon. in fin. l. 2. ff. de rejur. P. Wiestner b. t. n. 17. seqq. Zsch. ad n. 8. Alius autem effectus est, si in illa deficiat, cui iungitur, nempe poena, & quidem po-